

⊗

Cod. Fv 6

Fv 6

Herkunft: aus der Basler Karthaus (Signatur der dortigen Klosterbibliothek C LXII); „Liber domus vallis beate Margarete ordinis cartusianorum in Basilea minori, datus eidem per venerabilis memorie magistrum Henricum Amici in medicinae doctorem etc.“ (Bl. 1^r)

Bl. 63. beauf.
Bl. 245
(28. Aug.)

Hand des Henricus Arnolici, Titel von Jacobus Loubor.

Biblon. VII, 11.

Papier:

Wasserzeichen: 1) Engel (Bl. 2, 4); 2) Delfin (Bl. 6); 3) Ambrust (Bl. 7, 9, 13-18); 4) Basilisk (Bl. 12, 23-37); 5) Lilie (Bl. 43-47); 6) Ochsenkopf I (Bl. 51); 7) Ochsenkopf II (Bl. 52, 53); 8) Hirschkopf (Bl. 56, 58, 59a); 9) Basilisk II (Bl. 64-67); 10) Waage (Bl. 68-78, 121, 134); 11) Katze (Bl. 80, 131); 12) Schelle (Bl. 83); 13) Ochsenkopf III (Bl. 85-112); 14) Anker (114, 116); 15) Ochsenkopf IV (Bl. 119, 16) Ochsenkopf V (Bl. 120); 17) Marke (Bl. 125); 18) Hirsch (Bl. 133); 19) sechseckiger Stern - Briquet II no. 6017 - (Bl. 137).

Loubardt, Stadt-
aufstaut, 28 f., 55.

Zustand: stark abgenutzt, z. T. ausgebessert; Einband neu.

Schrift: verschiedene Hände des XV Jh.; Bl. 38-40 italienische Hand.

Blätterzahl: 137 Blätter nach alter Zählung; 5 leere Blätter (Bl. 37, 41, 67, 118, 119).

Format: Höhe der Blätter ca. 30 cm.; Breite 20-21 cm.
Höhe des beschriebenen Raumes 22-29 cm.; Breite 15-19 cm.

Einrichtung: Sammelhandschrift mit vielen Ein- u. Nachträgen unter starker Ausnützung des verfügbaren Raumes; die metrischen Stücke mit abgesetzten Verszeilen.

Ausstattung: keinerlei.

Einband: moderner Pappband mit Lederrücken.

Sprache: lateinisch u. altfranzösisch.

Ravennatis anonymi cosmographia ed. M. Pinder u. G. Pasche, Berlin 1860, VII f.

⊗ Alexander von Roes, Schriften ed. H. Grundmann u. H. Keimpel (MGH Staatschriften des spätenen Mas 1, 1), Stuttgart 1958, 82 f. (=Hs. L2)

Befomi, Codici Petrarchofi 381-383 Nr. 6

Scargatetti, Datierete Hss. Nr. 533.

Inhalt:

F 26

Philologische-histor. Sammelhandschrift.

Bl. 1^r: Signatur der Kartäuserbibliothek und Inhaltsverzeichnis zum ganzen Bande von der Hand des Klosterbibliothekars:

Super Boetium de consolatione philosophiae quedam glosula.

Ex Tullio de fato et officiis pauca.

Ex Tullio de finibus bonorum et malorum.

Ex Tullio de officiis extracta quedam.

Ex Tullio de senectute.

Tullii oratio pro Marco Marcello apud Gayum Caesarem.

Tullii oratio pro Aulo Lepina.

Ex Tullii paradoxa paucula

Tullii Cato maior, etiam tangit de senectute etc.

Ex Tullio de oratorum institutione pauca.

Marci Tullii Ciceronis Tynus Platonis.

Ex Tullii libro qui incipit lucus quidem ille. — de Lepibus

Marci Tullii Ciceronis oratio in senatu post reditum de exilio

Item eiusdem oratio cum de reditu suo gratias populo Romano egisset

Item eiusdem Tullii oratio pro Quinto Ligario apud Gayum Caesarem.

Item oratio eiusdem facta priusquam in exilium iret.

Leonardi Justiniani Veneti vici patricii oratio habita in funere Karoli Zeni.

Vegetii de re militari extracta quedam.

Magister Nicholaus Oresme contra Astrologiam, translatus ex Gallico in latinum.

1c

Epistula Magistri Nicolai de Clemenjiis ad dominos Francie.

Fr 6

Cronica quedam de Europa.

De pavone aliisque avibus, id est papa, cardinales etc. metrica.

Francisci Petrarche poete laureati itinerarius ad terram sanctam.

Item pauca ex philosophia naturali.

Seneca et Pauli aliquot epistulae etc.

Item ex philosophia naturali paucula.

Cosmographia dygidote de Ravenna.

Computus quidam metricus.

De Sigismundo imperatore carmen metricum cum aliis etc.

Scipionis Africani sompniurn

Hildegardi prophetia de Antichristo etc.

Item plura metrica carmina de scismate.

Bl. 1° : leer

Nicolaus Trivet, OP, expositio super Boethii de consolatione philosophiae (fragm.)

1. Super de consolatione Boethii paucula.

Bl. 2° : Incipit primus liber Boecii de consolatione. Explanationem librorum Boecii de consolatione philosophica aggressurus propterea quorundam fratrum satisfactionem cupiens

Bl. 5° Sch.: . . . at isto modo malis apprehendit vite presentis cum annexione alicuius meritorie pene eterne tanquam malum similiter mortem que secundum se est disconveniens nature apprehendit cum annexione alicuius meritorii vite eterne et sic . . .

2. Excerpte aus Ciceros liber de fato.

Bl. 5° : At enim, quoniam in naturis hominum dissimili-

2. Excerpte aus Ciceronianischen Schriften.

F 56

Bl. 5^v: Ex libro de fato.

Ex libro de senectute.

Ex libris de officiis.

Bl. 6^r: Ex libris de divinatione

Bl. 6^v: Ex libro de fato.

Bl. 7^r: Ex libris de finibus bonorum et malorum.

Bl. 8^r: Ex libris de officiis.

Bl. 11^r: Ex libro de senectute.

3. M. T. Ciceronis Oratio pro M. Marcello.

Bl. 13^v: Marci Tullii Ciceronis oratio incipit pro Marco Marcello apud Gayum Lesarem diuturni silentii, patres conscripti, quo erant hiis temporibus usus,

Bl. 14^v Schl.: quot fieri iam posse non arbitrabar, magnus hoc facto tuo cumulus accesserit.
Explicit Marci Tullii Ciceronis oratio.

4. M. T. Ciceronis Oratio pro A. Cecina (Frgmt.) 1-95

Bl. 14^v: Si quantum in agro locisque desertis audacia potest

Bl. 15^v Schl.: Quid est quando ius non sit quo populus iurare aut vetare non possit.

5. Excerpte aus Ciceronianischen Schriften.

Bl. 15^v: Ex paradoxis Stoicorum.

Ex libro de senectute.

Bl. 17^r: Ex libro de institutione oratorum.

Bl. 18^v: ~~Ex Ciceronis Tymaeus Platonis~~ Marci Tullii Ciceronis Tymaeus Platonis incipit.

[Faint, illegible handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

Entspricht genau dem Inhalt der Handschrift Vat. Pal. lat. 1525,
 s. Les manuscrits classiques latins de la Bibliothèque Vaticane 2, 2,
 Paris 1982, 178-181 (Hinweis von M. Reeve, Oxford, 1983).

Bl. 20
 - 21
 Bl. 24
 Bl. 28
 Bl. 2
 Bl. 30
 Bl. 31
 Bl. 3

Bl. 20°: Ex Ciceronis de provinciis consularibus oratione.

- 22^v Ex libro qui incipit Lucus quidem ille, = de legibus,

Fr 6

6. M. T. Ciceronis Oratio cum senatui
^{post reditum in senatu}
gratias egit.

Marci Tullii Ciceronis oratio in senatu post reditum ab exilio.

Bl. 24^r: Si, patres conscripti, pro vestris immortalibus
in me fratremque meum liberosque nostros |
meritis parum vobis cumulate gratias ago.....

Bl. 28^r Schl.: presertim cum illa amissa recupera-
rim virtutem | et fidem numquam amiserim.
Explicit.

7. M. T. Ciceronis Oratio cum populo gratias egit.
^{post reditu ad Quirites}

Bl. 28^r: Incipit oratio Marci Tullii Ciceronis cum de
reditu suo Populo Romano gratias egit. Quod |
precatus a Iove optimo maximo ceterisque diis
immortalibus cum Quirites.....

Bl. 30^r Schl.: Annus posteris vestris cunctisque gentibus
ex civitate dignissimus videat que suam digni- | tatem
non possit tenere, nisi me recuperasset, cunctis suf-
fragiis indicavit. Explicit.

8. Notizen zu Ciceronis Oratio pro Q. Ligario.

Bl. 31^v: Tubero fuit qui officio (?) operam dedit, fuit autem
patricius et transiit a causis | agendis ad ius
civile maxime postquam Quintum Ligarium accu-
savit nec optinuit apud Gayum Caesarem.....

9. Verzeichnis von Reden u. Schriften Ciceronis.

Bl. 32^v: Marci Tullii Ciceronis liber primus incipit ad

Marcum Ciceronem filium.

Fr 6

32° Elenchus librorum Valerii Maximi factorum et dictorum memorabilium

10. M. T. Ciceronis Oratio pro A. Ligario.

Marci Tullii Ciceronis oratio incipit pro A. Ligario apud Gorgium Caesarem.

Bl. 33°: Novum crimen, Gai. Caesar, et ante hunc diem non auditum propinquus meus ad te A. Ligarius Tubero detulit.

Bl. 35°: Homines enim ad eos (!) nulla re propius accedunt quam salute hominibus danda. Explicit.
(Die letzten Sätze der Rede fehlen hier.)

Ps.

11. M. T. Ciceronis Oratio pridie quam in exilium iit.

Bl. 35°: Marci Tullii Ciceronis oratio pridie quam in exilium iit.

Si quando inimicorum impetum propulsare ac propulsare cupistis, defendite nunc universi unum.

Bl. 36°: Santum illud a vobis, equites Romani, peto et rogo, ut quem sepe numero vestra laude co. honestatis, eundem in dubiis vite periculis vestra virtute conservetis. Explicit. Druck: Opera ed. (F.W.) Müller 4,3, Leipzig 1890, 425-434.

Bl. 37: leer.

12. Leonardi Justiniani Veneti viri patritii oratio habita in funere clari viri Caroli Zeni.

Bl. 38°: Maximum et amplissimum munus illustri-
sime princeps hodierno die ad me delatum
video qui dignitati ac magnitudini rerum
de quibus dicturus sum omne ingenium et elo-
quentiam imparem esse cognosco.

Bl. 40° Schl.: Nos autem, patres amplissimi, quibus Caroli

Ch. R. Shrader, A handlist of extant manuscripts
containing the 'De re militari' of Flavius
Vegetius Renatus, in: Scriptorium 33, 1979, 287 Nr.5.

F 6

nostri lumen, nomen et suarum virtutum
imago relicta est, summo studio et vigilantia
niti decet, ut eius nomen nostris laudibus cele-
bratum eternum in-^{animam} mortaleque faciamus et di-
vitiarum virtutum suarum imaginem non
statuis tamen aut picturis sed imitatione quoque
ac opera declaremus.

Finis presentis epistule seu orationis.

Bl. 41: lect. Druck: Martene, Amplif. collectio 3, 743-752.

13. Ex Vegetio de re militari extracta quedam.

Bl. 43: In... non tam multitudo indocta quam ars
et exercitium, solent prestare victoriam.

Bl. 47° Schl.: Classis autem Ravennatem, Epirum, Ma-
cedoniam, Achayam, Propontidem, Pontum, Orien-
tem, Cretam, Cyprum petere directa navigatione
consueverat, quia in rebus bellicis celeritas amplius
prodesse solet quam virtus.

Procellis et fluctibus liburne gravius quam vi
hostium sepe perierunt negligentes extinguit incuna.

(lib. IV, cap. 38).

14. Edicio magistri Nicholai Oresme contra iudicarios astronomos contra astrologiam (de divinationibus).

dive contra iudicarios astronomos

Bl. 48: Capitulum primum de artibus quibus inquiri-
tur de occultis. Plures artes seu sciencie sunt,
per quas scitur de futuris seu occultis; una
illarum est astrologia que ut michi videtur
habet quasi sex principales partes.

Bl. 53° Schl.: Explicit liber magistri Nicholai Oresme de
divinationibus translatus in latinum quicquid ^{um} [?]
componit in gallico scriptus anno domini mcccxvi°

Lynn Thorndike, *A Hist. of Magic...* Vol. 3, New York 1934, p. 402.

Henricus Langenstein de Hafia, de antichristo et schismate ad
Frisingensem episcopum exc.
s. K. Heilig, *Kritische Studien* 137f.

54° Urkunde eines Ritters von Lüttich, 1388 Aug. 21.

55^r Nicolaus de Lemagis, oratio ad Galliarum principes, 1410 Nov. - 1411 Juli
vgl. P. Gaborieux, *Notations biographiques sur Nicolas de Lemanges*, in:
Mélanges offerts à M.D. Chenu (Bibliothèque Thomiste 37),
Paris 1967, 306 (Druck hier nicht vorh.)

die decima septima mensis Decembris. Sed hic scriptus anno | 1411° ipso die beati Remigii.

F 26

Vgl. Revue des questions historiques XVIII, pag. 146. Max. Curtze in Bullett. d. sci. math. et astron. 6 (1874), S. 59. - Ernst Borchert, Die Lehre von der Bewegung bei Nicol. Oresme (Beitrag zur Gesch. d. Philos. u. Theol. d. MA 31, 3), Abt. 1934, S. 13.

15. Henricus de Hassia contra heremitam

Thelophorum inquit:

dictus de Langensheim

Bl. 53^v: O si hic heremita perlegisset libellos quos Arnoldus de Villa nova | vir doctissimus scripsit de temporibus ultimis et ceterorum vaticinia quos commemorat;

Quantum gloriatus fuisset heremita iste qui tantum gloriatus est in scriptis nullius | fame vel auctoritatis. (Bernardus Pegii Thesaurus anecdotorum novissimus [F 21] tom. I pars II pag. 519). Et omnino illum Merlinum a demone incubo | olim in Anglia conceptum, non posuisset inter veros dei prophetas, | qualiter tamen indiscrete facit. (A. a. O. tom. I pars II pag. 524).

16. Epistola magistri Nicolai de Clemangis ad dominos Francie.

Bl. 54^v: Französisches Schreiben mit dem Datum: "milli trois cens quatre viens et ovyt xxj jours en mois d'avoust."

Bl. 55^v: Ad vos nunc michi o clarissimi Galliarum principes sermo est quos bellum civile audio | mente agitare.

Bl. 59^a Schl.: ... vosque in summa virgilio monens verbis obtemperare saluberrimumque audire consilium Romanos | a bellis civilibus sub persona Anchise dehortantis ne consone tanta animis assuescite bella | neque patrie validas in viscera vertite vires.

(Vgl. Cod. A VIII 10: Epistole Nicolai de Clemangis).

zu 9

Fauser, Werke des
Albertus Magnus 1, 153 Nr. 29, 83.

Alexander de Roes, notitia saeculi
Druck: a. O. 169-171 (diese Hs. = L2)

Bl. 59^a: Cuius sepe malam facundia causam

18. Ex Alberti Magni de animalibus libris.

Bl. 59^a: libro nono de animalibus:

Opera omnia XI (Paris 1891) S. 497 b 2. 5-17; S. 496 b 2. 12-13; S. 497 b 2. 4

Bl. 59^b: libro I historie animalium:

Ebenda S. 313 a 2. 34-5; S. 313 b 2. 2; S. 315 a 2. 18-2. 40; S. 315 b 2. 27-2. 44;
S. 316 b 2. 23-2. 44;

Bl. 59^b: S. 314 a 2. 14-2. 30; S. 314 b 2. 49-5; S. 315 a 2. 11; S. 315 a 2. 41-2. 43;

S. 315 b 2. 6-2. 44; S. 316 a 2. 12-2. 18; S. 316 a 2. 47-48; S. 316 b 2. 1-4; S. 316 b 2. 39-40.

[libro II historie animalium].

S. 323 b 2. 16-5; S. 324 a 2. 1; S. 324 a 2. 12-2. 25; S. 325 b 2. 11-2. 40; S. 328 b 2. 4-14.

v. Fol. 9a

19. Apices de moribus trium ordinum
et regnorum Europe et de Antichristo,
et notabilis tractatus de pavone.

Bl. 61^r: Reprobanda est illorum arrogancia qui prius
docere presumunt.

¶ Prologus in noticiam:

Quoniam igitur lectoris prolixitas et obscuritas lec-
toribus delicatis fastidium generat, ego | his, qui
magnis occupati negotiis studio non possunt
intendere, quedam de cursu | seculi et statu
rei publice fidei christiane id est ecclesie Romane

ad memoriam revocare incipiendum |
puto a distinctione temporum locorum et per-
sonarum.

¶ De tribulacione cleri.

Noticia sacrali!

1 d

Bl. 59a: Libro nono de animalibus. Sanguis autem men-
struus primo distillat a vulvis puellarum, est
quasi sanguis arietum jugulatum.

et quando hoc accidit, tunc male nutriuntur
corpora eorum et efficiuntur macilentae.

lib. IX Tr. I cap. I s. Op. omnia XI (Paris 1891) S. 497 Z. 5-2. 17.

Ebda: Hoc etiam tempus est elevationis mamillarum.

quia ex hoc oritur delectatio et pollucio et sequitur
sanguis autem menstruus ut supra.

lib. IX Tr. I cap. I s. Op. omnia XI (Paris 1891) S. 496 B2. 13-S. 497 B24

Bl. 59b: Libro I historie animalium.

Tractatu quinto libri animalium c. I de tem-
pore quo spermatisant animalia.

Conueniens autem est et bonum in terciis septenni
complemento
sed causa perfecta et ratio redditur in sciencie
astroorum.

lib. V Tr. II cap. I s. Op. omnia XI (Paris 1891) S. 313 a Z. 34-S. 313 B2. 2.

Ebda: Equus vero primo coire incipit, quando est duo-
rum annorum aut forte trium:

et erat omni illo tempore fortis ad proelia.

lib. V Tr. II cap. I s. Op. omnia XI (Paris 1891) S. 315 a Z. 18-Z. 40.

Ebda: Mulier vero concipit et parit usque ad eta-
tem I annorum:

sicut in sciencia de etatibus prescriptum est.

lib. V Tr. II cap. I s. Op. omnia XI (Paris 1891) S. 315 B2. 27-Z. 44.

Ebda: Camelus coire incipit postquam complevit
Ariennium

Equa autem et asina per xij menses sicut camelus

lib. V Tr. II cap. I s. Op. omnia XI (Paris 1891) S. 316 B2. 23-Z. 44.

Bl. 596^r: Voces etiam canum, quando perveniunt ad robustam etatem altiores sive soniores fiunt et grossiores.

Amplius autem equi periodus vite est xx annorum et post hoc incipiunt destrui et debilitari.

lib. V Tr. II Cap. I s. Op. omnia XI (Paris 1891) S. 314 a. 2. 14 - 2. 30.

Ebda: Femina autem canis a tempore impregnacionis per x dies habet in utero: et precipue transmutaciones corporum humiditatum animalium.

lib. V Tr. II Cap. I s. Op. omnia XI (Paris 1891) S. 314 b. 2. 49 - S. 315 a. 2. 11.

Ebda: Asinus vero melancholicum coit post xxx menses qui sunt unus mensis Saturni.

lib. V Tr. II Cap. I s. Op. omnia XI (Paris 1891) S. 315 a. 2. 41 - 2. 43.

Ebda: Trium autem annorum in sciencia de etatibus prescriptum est.

lib. V Tr. II Cap. I s. Op. omnia XI (Paris 1891) S. 315 b. 2. 6 - 2. 44.

Ebda: A proprietate speciei habet sanguis ita quod fit mollis sicut ovum tremens.

lib. V Tr. II Cap. I s. Op. omnia XI (Paris 1891) S. 316 a. 2. 12 - 2. 18.

Ebda: Meliores sunt fetus potcorum qui fiunt in yeme et precipue coit in mane in hora sanguinis.

lib. V Tr. II Cap. I s. Op. omnia XI (Paris 1891) S. 316 a. 2. 47 - S. 316 b. 2. 4.

Ebda: Equa et asina habent in utero per xij menses.

lib. V Tr. II Cap. I s. Op. omnia XI (Paris 1891) S. 316 b. 2. 39 - 2. 40.

Ebda: Gallina ovat toto anno preterquam in duobus mensibus tropicorum.

lib. VI Tr. I Cap. I s. Op. omnia XI (Paris 1891) S. 323 b. 2. 16 - S. 324 a. 2. 1.

Ebda: Non enim habent ingenium impediendi debiles pariunt propter spermatis parvitatem quod conceperunt.

lib. II Tr. I Cap. I s. Op. omnia XI (Paris 1891) S. 324 a. 2. 12 - 2. 25.

Ebda: Ex longis autem et acutis ovis produciuntur galline: aut aliquo huiusmodi.

lib. II Tr. I Cap. I s. Op. omnia XI (Paris 1891) S. 325 2. 11 - 2. 40.

Ebda: In xvij diebus funduntur feta quam eadem descendenti.

lib. II Tr. I Cap. III s. Op. omnia XI (Paris 1891) S. 328 b. 2. 14.

Bl. 596^r: Voces etiam canum, quando perveniunt ad robustam etatem altiores sive soniores fiunt et grossiores.

Amplius autem equi periodus vite est xx annorum et post hoc incipiunt destrui et debilitari.

lib. V Tr. II Cap. I s. Op. omnia XI (Paris 1891) S. 314 a. 14 - 2. 30.

Utda: Femina autem canis a tempore impregnacionis per xl dies habet in utero: et precipue transmutaciones corporum humiditatum animalium.

lib. V Tr. II Cap. I s. Op. omnia XI (Paris 1891) S. 314 b. 49 - S. 315 a. 11

Utda: Asinus vero melancholicum coit post xxx menses qui sunt unus mensis Saturni.

lib. V Tr. II Cap. I s. Op. omnia XI (Paris 1891) S. 315 a. 41 - 2. 43.

Utda: Trium autem annorum... insciencia de etatibus prescriptum est.

lib. V Tr. II Cap. I s. Op. omnia XI (Paris 1891) S. 315 b. 6 - 2. 44.

Utda: A proprietate speciei habet sanguis... ita quod fit molliis sicut ovum tremens.

lib. V Tr. II Cap. I s. Op. omnia XI (Paris 1891) S. 316 a. 12 - 2. 18.

Utda: Meliores sunt fetus potcorum qui fiunt in yeme... et precipue coit in mane in hora sanguinis.

lib. V Tr. II Cap. I s. Op. omnia XI (Paris 1891) S. 316 a. 47 - S. 316 b. 4.

Utda: Equa et asina habent in utero per xij menses.

lib. V Tr. II Cap. I s. Op. omnia XI (Paris 1891) S. 316 b. 39 - 2. 40.

Utda: Gallina oval toto anno preterquam in duobus mensibus tropicorum

lib. VI Tr. I Cap. I s. Op. omnia XI (Paris 1891) S. 323 b. 16 - S. 324 a. 1.

Utda: Non enim habent ingenium impediendi debiles pariunt propter spermatis parvitatem quod conceperunt.

lib. VI Tr. I Cap. I s. Op. omnia XI (Paris 1891) S. 324 a. 12 - 2. 25.

Utda: Ex longis autem et acutis ovis producuntur galline: aut aliquo huiusmodi.

lib. VI Tr. I Cap. I s. Op. omnia XI (Paris 1891) S. 325 a. 11 - 2. 40.

Utda: In xviii diebus funduntur fota quam eadem descendenti.

lib. VI Tr. I Cap. III s. Op. omnia XI (Paris 1891) S. 328 b. 24 - 2. 14.

De hoc tempore ut de scripturis sanctorum pro-
phetarum taceam. legitur in libello qui de
semine scripturarum intitulatur, quod infra
c annos qui currete inceperunt anno domini
m c c x v terra sancta recuperabitur et ecclesia ab
heresi symoniaca purgabitur in hec verba

11
F 26

Bl. 61^r: Cum igitur nunc sit anno domini m c c l xxx viii |
cum hec scribimus, nunc intrans restat, quod
tribulatio Symoniacorum, de qua tractamus, fu-
tura sit infra xxvij annos proximo sequentes. . . .

Bl. 62^r: ¶ Nunc Europe terminos describere et populo-
rum ac ordinum mores et differentias convenit.
Europa igitur quatuor habet regna principalia,
videlicet regnum Gre-|corum in oriente et regnum
Hispanorum in occidente, regnum Romanorum
in meridie et regnum Francorum in aquilone.

Bl. 65^r: Sunt autem quidam qui rationibus naturali-
bus pro-|bare nituntur hunc mundum esse
eternum, alii sempiternum, alii vero dicere
volunt hunc | mundum adhuc per plurimos
annorum millenarios duraturum. Sed inter iam
dicta | et dicenda libet hexametricam illam inter-
serere parabolam, quam alias ante terminum |
scripsi, cuius figure et similitudines plene
et perfecte intellecte proprietates | gentium et
ordinum et causas perturbationum uni-
versalis ecclesie declarabunt.

¶ Prologus in pavone.

Vera loqui times, dedignor dicere falsa,
Nec tamen esse canis sine latratu volo mutus

Alexander de Roes,
pawo
(Walther, Mit. sarm.
20166)
Druck: a. O. 172-191.

¶ Pavo de figura seculi.

Pavoni natura dedit cum voce timoris
Pere reliquis avibus plumas et amorem amictus.

Bl. 66^v Schl.: ----- veniunt pro rege tyrami

Qui penam sceleris reddant auctoribus equam,
Ut qui volebant aquila regnante modeste
Conregnare sibi contenti finibus illis,
Quos natura dedit, distant moriendo rebelles
Bubones, milvos et falcones peregrinos
Quos illis Jocus Calabri transmisit in Hesper.

Randbemerkung: Discordia ordinum mendicantium turbant fidem / sicut decidia clericorum turbat mores.

¶ Explicit pavo.

Pavo papa

- Columba cardinales et episcopi
- Palumbi abbates albi et nigri
- Turtur abbates listercenses
- Anser et anas cives et burgenses
- Passeres differentie clericorum
- Myundo ordines mendicantes
- Corvus clerici et laici gebelvi
- Capo episcopus Gallicus
- Gallus rex Gallicorum
- Pica etc. Picardi, Normanni, Britones / et alia genera Gallicorum.
- Aquila imperator
- alio aves rapaces Theutonici et Alamanni
- Bubones greci
- Milvi Siculi
- Falcones Hispani

Druck: a.O. 172f.

Bl. 67: leer.

Eleazar rex regum et Cleopatras filius eius,
epistula ficta ad Manfredum regem Siciliae
directa

Druck: H. M. Schaller, König Manfred und die Assassinen,
in: Deutsches Archiv für Erforschung des Mittelalters 21,
1965, 173-193.

Albertus Magnus OP, excerpta varia

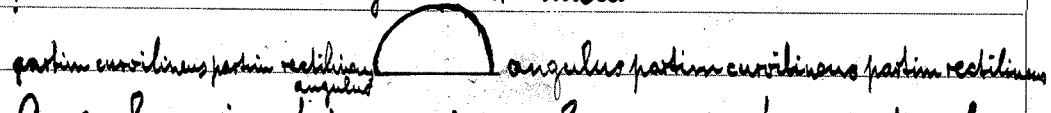
Fauser, Werke des
Albertus Magnus 1, 50 Nr. 14,36.

F 26

Bl. 68^r: Tractatus itinerarii a janua ad sepulcrum Christi editus a laureato poeta Francisco Petrarca cum multis aliis bonis scripturis.

20. De re geometrica.

Bl. 68^v: angulus curvilineus

Angulo qui est in semicerculo unicus atque indissolubilis trianguli angulorum alteri, videlicet Manfredi Sicilie et Apulie regi ac principi Capuano illustrissimi atque invicti Federici quondam Romanorum imperatoris filio duo anguli supra basum memorati trianguli collocati, videlicet Eleazar rex...

ebenda Schl.: Datum in suburbio Babilonis montis regni Eleazar patris anno ducentesimo quarto ac Cleopatre filii nostri regni lx octavo.

21. Ex Alberti Magni de causis et proprietatibus elementorum libris.

Bl. 68^v: Vocatus fuit Socrates qui regem fecit erigere edificium altum ad montium equalitatem et fecit Socrates speculum de calibe planum, non convexum neque concavum.....

Ebdem Schl.: ... quibus interfectis salvatus est locus, ita quod non ^{accidit} amplius quod acciderat ante et miratus est rex de industria et sapientia Socratis. Hec Albertij tractatu ij c. 1 de proprietatibus elementorum.

1. Tractatus Alberti Magni opera omnia IX (Paris 1890) S. 643 a 7. 12 - S. 643 b 7. 4.

Walther, Init. carm. 2759.

Bruchstück (V. 1-20) einer vielfach dem Hildebert von Lavardin
oder Le homo zugeschriebenen Elegie, gedruckt z. B. bei Jakob
Herner, Beiträge zur Kunde der lat. Lit. d. A. 2. Aufl.
Aarau 1905, S. 8 ff., wo auch weitere Literatur zitiert wird.
Ähnlich Walther, Init. carm. 13985

Walther, Init. carm. 10467 (Eberhardus
Nemannus, Labyrinthus 84-86.

22. Latvianische Verse.

F 6

Bl. 69^r: ^{tra?} Crustum Indea dea perfidie crucifigis
 Figis trans palmas almas plantasque latusque
 Edda Schl.: Nam velut a solo solet ~~esse~~ ^{omne} pecus ~~victu~~
 ac solet a solo totum studium maculari.

23. Latvianische Verse.

Bl. 69^r: Pergama flere volo fato Danais data solo
 Solo capta dolo capta redacta solo

Bl. 69^r Schl.: Hic ardent edes hic oberrat Dyomedes
 Per ^{variis} edes brachia pura pedes.

24. Latvianische Verse.

Bl. 69^r: Lumen sanctorum spes mitis regia mater
 Sanctorum requies trepidi dux vivis honoris
 Spes trepidi miseri reparatrix semita pacis
 Mitis dux reparatrix mundi iuris origo
 Regia vitis semita iuris gloria dulcis
 Mater honoris pacis origo dulcis avaro.

25. Notiz. (versus)

Bl. 69^r: et calor estatis dapibus nocet immoderata.

26. Wetterchroniken.

Bl. 69^r: Anno 1419 in crastino ramis palmaram
 vidi glaciem

Anno ~~1419~~ a nativitate Domini 1419 mensis
 Januarii die ultima

Anno Domini 1419 nona die Martii durante

adhuc disto gelu

Fv6

27. Glossa super Genesim.

Bl. 69^v: Gigantes sunt homines potentes, immanes corporibus, superbi viribus, inconditi moribus.

Eda Schl. Colosus etiam homo monstruosus | fuit quem occisum Tiberis fluvius cooperite non potuit ipsamque mare per multa spacia nigro sanguine infecit, ut Adebatus dicit, cuius etiam templum et statua Rome facta est, que ab eius nomine Colosus dicitur.
Randbemerkung von gl. Hd: "de coloseo".

28. Ex Alberti Magni de causis et proprietatibus elementorum libri.

Bl. 69^v: Volumus describere quedam loca marium et fluminum antiquorum figura visibili, ex cuius dispositione | et ordinatione confutetur omnis falsitas, que dicit ex motu terre omnia maria et flumina permisceri in unum et confundi.

Hec autem maria que principaliter mediterranea sunt, ab antiquo semper distincta | fuisse sunt inventa et nunquam permixta.

Lib. II Fr. II Cap. VI s. Opera omnia IX (Paris 1890) 5.651b
2.17-5.652a 2.37

Eda: Idem capitulo penultimo de proprietatibus elementorum titulo de causa essentiali et accidentali generationis moncium.

Causa autem universalis et essentialis est, quod montes nascuntur ex terremoto, ubi superficies terre solida est et composita et scindi non potest.

Signum autem huius vehemens est in lapidibus Parisiensibus, in quibus frequentissime inveniuntur rotunde conche limachis (!) et testudinum.

lib. II Tr. II Cap. V s. Opera omnia IX (Paris 1890) S. 649a 2. 31 - S. 649b 2. 35.

29. Ex Alberti Magni de memoria et reminiscencia libro.

Bl. 69°: Ileo organo ymaginacionis impeditur homo non solum ab intelligendo aliqua de novo | sed etiam a considerando ea quo prius intellexit ut patet in freneticis.

Bl. 141: Consuetudo est quasi quedam natura. | Reminiscencia est quasi quedam inquisicio.

30. Ex Alberti Magni de natura locorum libro.

Bl. 70^r: Albertus ... de natura loci c. vij hic enim vere scripsimus opinionem nostram. Legi ego iam quandam causam cuiusdam philosophi, quare non sit | transitus a quarta aquilonari per torridam ad quartam meridianam.

Et hanc causam esse existimo quia parva est communicacio hominum ultra equinoctialem | existenciam in climatibus meridionalibus cum his qui nobiscum | habitant in quarta aquilonari.

Tr. I Cap. VII s. Opera omnia IX (Paris 1890) S. 549 2. 28 - S. 549 2. 18

[Faint, illegible handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

Franciscus Petrarca, itinerarium breve usque ad Ierusalem et
 terram sanctam.

[Faint handwritten text at the bottom of the page.]

¶ II 6
 Edda: Ethiopeſ citiſſime ſeneſcunt | propter natura-
 lis virtutis defectum qui ſum ſpiritu evaporat
 itaque etas | eorum eſt triginta anni et tunc |
 ſunt ſenes et deficientes.

¶ II Cap. III s. Opera omnia IX (Paris 1890) S. 563 a 2. 13-2. 16

Edda: Facile pariunt mulieres eorum | licet propter
 ſiccitatem matricis. | earum non de facili
 concipiant.

¶ II Cap. III s. Opera omnia IX (Paris 1890) S. 563 a 2. 29-2. 31

Edda: Indica in climate primo quando eſt | ſub equi =
 noctiali, ſecundum eſt ſub cancro.

¶ II Cap. III s. Opera omnia IX (Paris 1890) S. 563 a 2. 41-2. 43.

Edda: E contrario autem Dani et Scoti ex | parte occiden-
 tali et Sclavi et . . . ex parte orientali nati in fine
 ſeptentrionali | climatis et ultra ſunt albi prop-
 ter | frigis complexionale ipſorum.

¶ II Cap. III s. Opera omnia IX (Paris 1890) S. 563 b 7. 9-2. 14

Edda: Mulieres aquilonares raro | mundantur a
 ſanguine menſtruo | et frequenter ſanguinem
 emittunt de naribus.

¶ II Cap. III s. Opera omnia IX (Paris 1890) S. 563 b 7. 35-2. 38

Edda: Facta eſt autem orbis deſcriptio | in annis xxxij et
 omnis mundi | continencia quactunc erat, petla-
 ta eſt ad ſenatum.

Edda: dixitque ſemel naſcentibus auctor | quicquid ſeire
 licet pavido foraque | cadendum eſt hoc ſatis eſt
 diſſe | . . .

31. Tractatus itinerarii a janua ad ſepulcrum
Chriſti editus a laureto poeta Francisco Petrarca.

Bl. 70: Itinerarius Franciſci Petrarche Florentini Archidiaconi

[Faint, mostly illegible handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

Verfus de redemptione et statu humano

(scheint ein zusammenhängendes Gedicht zu sein, der Schluss fehlt wohl)

[Faint, mostly illegible handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

Parmensis catholici poete laureati. Raro admodum
spei nostre rerum exitus respondent.

Bl. 79^v Schl: Quod ego confestim fecero | tibi vero plus =
culum negotii superest peragendum Christi
hiis spectant | et hoc duce doctior nobis ac saucior
remeabis.

Explicit itinerarii tractatus ad sepulchrum
a janna per poctam eximium | Franciscum Pe:
Aracam compositus ac transmissus cuidam
amico suo Mediolanensi

Druck: G. Lombroso, L'itinerarium del Petrarca, in: Atti della R. Accademia
dei Lincei, Rendicenti, ser. 4, 4, 1888, 394-403.

32. Alberhandi latinische Verse.

Bl. 70^v: Lux ego rapta queror ego crux ego crux crucifixi
Lux ego sancta salus populi reparatio mundi

Esse tunc plene deus ^vritus et in cute novit
Meque tibi rapuit inris poscente rigore

Bl. 70^v: feliciis ideo mortem quam solvere debes
Nature ^{est} solve deo moriaris in illo

Serpens invidie nostreque propaginis hostis
Lux cruce dampnasse Christum meruit necd expert

Bl. 71^r: Hac ratione deus in vera carne morati
Nobiscum venit a carnis labe vocati

Proditor humane nature proditor in quantum
Vis ubi nunc tua vis ubi mors tua vincula cepit

Bl. 71^v: Parce iube prohibe facias ultra libet ecce
Servus ego domine sicut libet utere servo

ZU 19

Walther,
Init. saem. 16860.

In der Ms. C 101/467 der Zentralbibl. in Zürich unter dem Titel:
Virtutes morales regionum per universum orbem involute.
Vgl. Jak. Werner, Beiträge z. Kunde d. lat. Lit. d. N. F. 2. Aufl. Aarau 1905.
S. 159. Gedruckt in Anzeiger f. Hoch. Altert. 1889, 141.

Angele non poterat quia cum natura ruisset
Propria non staret in nostra sed cum esto

Bl. 72: Personis aliis simplex natura remancit
Filius se clausus in aula

O malum miserum malum miserabile malum
Cur te agit te

liber is est vicii qui non est servus at ille
cum servus fuit an libertate fruemur

Bl. 72: Captus homo simplex et supplex lusit iniquum
Serpentem qui nos cludit et hostia factus

Gallis scire sicut Anglis nescire Britannis
Fastus Normannis crescit crescentibus annis

Virgilit.

Nec talia pascus Ulixes oblitus ve cui est
ivatus discrimine tanto.

Bl. 73: Hic me ~~Regem~~ solitae pietatis alumpno
Exeptam ab quo debuit igne cremavit.

73 Rd. Roma potens, veneranda Ravenna, Britannia pauper,
Nobilis India, fertilis Anglia, Francia dulcis

33. De Tiberi flumine.

Rd.

Bl. 73: Fluvio Tiberis principatum dat non magnitu:
do fluminis sed pulchritudo urbis Rome.

Ebda Schl: ita autem vernali tempore rosa et ce:
seris floribus adeo plebur ut per varietatem

sui odoris et floris insula ipsa ab me venio
insula nuncupatur.

Seneca, epistula moralis 57.

34. Ex L. Annaei Senecae Epistulis moralibus.

Bl. 73^v: Cum a Baiis deberem Neapolim repetere fa-
cilem credidi tempestatem esse, ne interim
vanum experias et tamen luti tota via fuit,
ut possem videri nichilominus navigasse.

Ebda. l. l. quoniam nulla immorta-
litas cum exceptione est nec quicquam no-
xium eterno est.

L. A. Senecae opera^{T. III} (Teubner 1878), epist. 57. S. 118 ff.

35. Ex Gervasii Filbertiensis libro de mirabilibus mundi
(Italia imperialia.)

Bl. 74^r: Est etiam in provincia Neapolitana civitas
Puteola in qua Virgilius balnea construxit singu-
lisque titulos balneis superscripsit in quibus
noticia erat cui morbo quod balneum debe-
retur.

abq. Leibnitii Scriptores rer. Brunsvic. I S. 965, XV

Ebda: In eodem confinio est mons admodum cripte
concauus.

cf. a. a. O. I S. 965, XVI

Ebda: Est inter Neapolim et Puteolum locus quasi
stagni sicca vestigia, terra quidem lutosa.

cf. a. a. O. I S. 966, XIX

Bl. 74^v: Temporibus nostris accidit quod quidam magnus
magister et magnus astronomus et mathematicus
natione Anglicus accedens ad illustrem regem
Cecilie Rogerium petivit ab eo sibi dari ossa Virgilia.

cf. a. a. O. I S. 1001, CXII.

Ebda: In Campania civitate Neapolitana scimus
Virgilium arte mathematica muscam cre-
xisse eneam

cf. a. a. O. I S. 963 X

Ebda: In civitate Neapoli est macellum in cuius
pariete insertum asseritur fuisse (!) a Virgilio fru-
ctum carnis sante efficacie quod nulla caro
quantumcunque tempore | vetusta ibidem esi-
dens olfacientis nases vel gustum comeden-
tis offendet. Est et in eadem civitate porta
Dominica Nam civitatem Campanie respi-
ciens.

cf. a. a. O. I S. 963 XII

Bl. 75^r: Extunc in confinio Neapolis velut ex opposito
mons virginum, in cuius declivo, inter prerup-
ta saxorum aditu gravi Virgilius ortum plan-
taverat multis generibus herbarum consitum.....

cf. a. a. O. I S. 964 XIII

Ausgeweiser Abdruck der Otia imperialia
von F. Liebrecht, Hannover 1856.

vgl. auch K. L. Poth, Über den Zauber Virgilius (1859).

36. Ex M. Annaei Lucani de bello civili
libro secundo et tertio.

Bl. 75^v: Tradidit Hesperiam profugisque per Apula rura
Brundisii lutas conscendit Magnus in arces.

Bl. 75^v foll: Hinc late patet omne fretum, seu vela ferantur
In portus lochiva Ausos seu leva petatur
Illicis Tionias vergens Epidamnus in undas.

Ebda: Umbrosis ^{lib. II, v. 608-614} mediam qua colibus Appenninus
Erigit Italiam nullo quo vertice tellus
Altius intumuit propinque accessit Olimpo.

Ebda foll: At postquam gemino tellus elisa profundo est,
Extremi colles Siculo cessare Peloro.
^{lib. II, v. 396-438}

[Faint, illegible handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

Fauser, Werke des

Albertus Magnus 1, 43 f. Nr. 13, 45.

[Faint, illegible handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

Bl. 77²: Accedunt Sire populi desertus Orontes s. Hierosolimis
 Et felix sic fama Minos ventosa Jamasus
 Gazaque et arbusto palmarum dives Hydunne
 Et Tyros instabilis preciosaque murice Sidon.

lib. III, T. 214-217.

Bl. 79^v: Topographia .i. loci descriptio secundum Lucanum,
 describit enim Apenninum et primo situm
 deinde que aque inde orientur postea qui populi
 inhabitant.

Mons inter geminas medius se porrigit undas
 Inferni superique maris collesque cohercent

Uda. Schl.: At postquam gemino tellus elisa profundo est,
 Extremi colles Siculo cessere Peloro.

Lib. II T. 399-438

Ausg. M. A. Lucani de bello civili libri decem (Teubner 1892).

37. Ex Alberti Magni de natura locorum libro.

Bl. 76^r: Creta insula pars est Grecie ingens contra Pe-
 loponnesem dicta a Creta quodam indigena.

Bl. 76^v Schl.: Insula lipus habet ab oriente mare Sirticum,
 quod constrictum sinum vocant ab occidente
 autem mare Pamphilicum a bono libicio (!)
 et a meridie sine fine pelago cingitur cuius
 spacium tenet in longum cxxxv milia in latum
 vero milia cxxv.

s. Alberti Magni opera omnia IX (Paris 1890) S. 527 ff.

38. Ex Thalcidii in Timaeum Platonis prologo notitia. (nur Randglosse)

Bl. 78^r: ut ait Thalcidius in prologo suo super Platonem
 in Thyneo quid enim tam arduum aut tam
 difficile quando generosam magnanimitatem
 aggredi fastidiat factum

39. Ex M. Annaei Lucani de bello civili
libro decimo.

F 16

23

Bl. 79^v: immense lillenius arbiter unde.
Hunc ubi pars celi tenuit, qua mixta Leonis
Sidera sunt Cancro, rapidos qua Sirius ignes

Bl. da Schl: Concessum est per utrosque polos. Hic quaeritur ortus
Illic finis aequae.

Lib. X V. 209-302 (mit Auslassungen).
Ausg. Carolus Hosius (Teubner 1892).

40. Ex Alberti Magni de nutrimento et
nutribili libro.

Bl. 79^v: abiectio et et deperditio et restauratio interio-
ris materie est signum deperditionis et reno-
vacionis.

et siccum indupens et crescere faciens.

Tr. I cap. IV (Alb. Magni opera omnia Paris 1890) S. 332^v 31-44

In plantis autem et animalibus que habent
corpore multa similia sicut vermes cancer
humidum nutrimentale sicut seminale
efficitur, |

quarum quolibet non operatur nisi in or-
gano suo.

Tr. I cap. IV (Alb. Magni opera omnia Paris 1890) S. 333^r 21-21.)

Est autem in omnibus animalibus quidem
masculus et femina preterquam in anguilla
in qua adhuc sexus distinctio non apparuit.

est in talibus multifaria generacio.

Tr. II cap. II (Alb. Magni opera omnia Paris 1890) S. 340^b 2. 12-40

Bl. 79^v c. 80^v: Notae variae ex Alberto Magno.

zu 24

Faint, illegible handwriting at the top of the page.

Fauser, Werke des
Albertus Magnus 1, 78. Nr. 17, 124.

Main body of faint, illegible handwriting, likely bleed-through from the reverse side of the page.

Be.

86

B

41. Ex Alberti Magni de proprietatibus elementorum
libro primo.

Bl. 80^v: Sunt autem quidam qui hec omnia divine
dispositioni tantum attribunt et aiunt nos
de huiusmodi rebus non debere querere aliam
causam nisi voluntatem dei.

----- sed querimus causas naturales, que
sunt instrumenta quedam per que sua volun-
tas in talibus producit ad effectum.

lib. I Fr. II Cap. IX (Alb. Magni opera omnia (Paris 1890) II S. 618 & 237
S. 619 & 238)

Ebda: Dico quod causa universalis diluuii componitur
ex quatuor causis.

----- quibus tamen Plato subesse
asserit veritatem in *Thymeo*. Quod enim contra
Lichaonem

lib. I Fr. II Cap. IX a. a. O. S. 620 & 2. 48 - S. 621 & 2. 4

42. Ex Alberti Magni de mineralibus libro.

Bl. 80^v: Nec est verum quod animata has virtutes potius
habere debeant quia sicut est

----- faciunt scienciam
cum sit bona et utilis valde.

3 3 3 3 a. a. O. V S. 1 ff.

43. Ex Alberti Magni de nutrimento et nutritibili libro

Bl. 80^v: Metalla que sunt ex aqua coagulata que nutri-
lum videntur nutritiue animalium propter
vicinitatem ipsorum ad elementa.

----- lapides autem non omnino
soluuntur, sed aduuntur in calcem propter
humidi extraccionem.

Fr. I Cap. I a. a. O. II S. 324 & 2. 21 - S. 325 & 2. 5

Elbda: Scire autem generaliter oportet, quod quanto
nutrimentum similis est ei quod nutritur,
tanto efficacius nutrit et citius convertitur.

Fr 6

et ex his fiat sapor.

Fr. I Cap. I a. a. O. II S. 325 b Z. 11 - S. 326 a Z. 27

Elbda: Sed ut generaliter est in plantis inveniuntur
diversitates nutrimenti,

Idcirco sagax natura
multiplicat in eis vias, in quibus virtus plan-
te sustentata convertat nutrimentum et
nutriat plantam.

Fr. I Cap. II a. a. O. II S. 327 a Z. 7 - S. 327 b Z. 2

44. Epistolae Senecae ad Paulum apostolum
et Pauli ad Senecam. quae vocantur, cum prologo Hieronymi

Bl. 81: Incipit liber epistolarum Senecae.

Hieronymus de Seneca ita dicit.

Lucius Annaeus Seneca Cordubensis fortim
Stoici discipulus et pater Lucani poeta conti-
nentissime vite fuit.

Bl. 81⁵ Fehl: Paulus Senecae: Perpendenti tibi ea sunt
revelata quae paucis divinitas concessit.

Vgl. Joh. Kreyher: L. Annaeus Seneca u. seine
Beziehungen z. Urchristentum (1881)

Eugen Testerbuch: Ursprung der Seneca dass
Seneca Christ gewesen sei. (1881)

! Sage?

Abdruck der Briefe mit der Einleitung des
Hieronymus ebenda S. 41 ff, sowie bei
Haase, L. A. Senecae opera tom III pag. 476.
(1878).

45. Epistula Senecae ad Lucilium. 114, 1-4, 1

Fr

Ble. 81°: Quare quibusdam temporibus
..... Sunt qui sensus praecedant
L. A. Senecae opera Tom. III (Fenbner 1978) Ep. 114 S. 372.

46. Ex M. T. Ciceronis de natura deorum libro.

(nur 2 Zeilen)

Ble. 81°: Simpliciter enim mente et anima divinitatem colere eiusque facta venerari agere etiam dei voluntati | gratias que est bonitas sola plenissima, hic est enim nullius animi importuna curiositate molata philosophia.
M. T. Ciceronis opera (Zürich 1862) Tom. IV

47. Ex C. Plinii Secundi historia naturali varia
cum praefatione.

Ble. 82°: Plinius Secundus novem menses equestribus militibus industrie functus procuraciones quoque splendidissimas atque summa | integritate administravit et cum liberalibus studiis tantam operam dedit ut non
a quis plura in ocio scripserit.

Plinius Secundus Trespasiano suo salutem.
Librum historie novicium Camenis Quiritum
Avorum opus natos apud me proxima futura |
licenciose epistula narrare constitui tibi, icundissimo imperator.

Ble. 83° Schb: Liber XXIX

Vatem propterea cotidie facie laborum eius oraculum eius satis esse ingenia Grecorum perspicere non perdiscere.

vgl. C. Plinii Sec. Hist. nat. XXIX, 14 (rec. Bellefren 1871 F. IV p. 222)

alfranzösisch Sprichwörter

48. Latijnische u. niederdeutsche Notizen.

FV 6

Bl. 83^v: *impaciensque loci fortuna secundi.*
 Weelde en is niet te halden.

*mitis in alto Iupiter occasu premitur
 venisque salubre sidus motuque celer
 Cyllenius et celum Mars solus habet
 nunc flere potestas dum pendet fortuna du-
 cum gaudendum est.*

Lucanus, de bello civili 2, 258ff

49. Brutus ad Catonem super Lucanum.

(6 Zeilen)

Bl. 83^v: *Hoc solum longe precium virtutis habebis
 accipient alios facient te bella nocentem.*

50. Ex M. A. Lucani de bello civili libro secundo.

Bl. 83^v: *Hii mores hec duri immota Catonis
 Edda Schl. Subrepsit partemque sinit sibi nata voluptas.
 Lib. II V. 380-391.*

51. Ex M. A. Lucani de bello civili libro quarto.

Bl. 83^v: *Sera fames aderat, nulloque obsessus ab hoste
 Miles eget; toto censu non prodigus emit
 Exiguam levem. höher scharp wapen.
 Lib. IV V. 93-96*

*Quoque minus possent siccos tolerare labores
 Edda Schl. Sordidus exhausto sorbetur ab ubere sanguis.
 Lib. IV V. 305-315*

rapimus quo cuncta feruntur.

Bl. 83^v: *Equibus una salus placuit signa secutus
Indomita ceruice mori componite mentes*

Ed. Schl.: *Ecce parens verus patrie dignissimus aris
Roma tuis per quem nunquam iurare pudebit.*

53. Ex Alberti Magni de nutrimento et nutritibili libro.

Bl. 84^r: *Necesse est quod virtus huius caloris quo trahitur
Aut nutrimentum ad assimilationem ex quinque
virtutibus componatur.*

Ed. Schl.: ----- et sunt ultra proprietates nutrimenti
intuentibus.

s. Alberti Magni opera omnia IX (Paris 1894) S. 330^b 2. 8-41

54. Ex Alberti Magni de proprietatibus elementorum libro.

Bl. 84^r: *Dicimus igitur quod aqua illa currit super
mineras sulphuris incensas.*

Ed. Schl.: ----- et talis materia est per quam
transit aqua terrarum calida.

a. a. O. IX S. 646^a 2. 26-5. 646^b 2. 20.

55. Ex Alberti Magni de memoria et reminiscencia libro.

Bl. 84^r: *Albertus in libro de memoria et reminiscencia.
Utitur hic causa exempli similitudine figurarum
sicut geometre utuntur, apud quos figure
re/similes dicuntur quarum latera sunt pro-
portionalia et anguli equales, ut patet in VI°
Euclidis.*

Bl. 84^v: leer.

56. Ex Ravennatis Anonymi Cosmographia.

F 26

29

Bl. 85^r: Überschrift von späterer Hand:

"Cosmographia Ligydiote geniti in civitate Ravenna",
wobei zu bemerken ist, dass Ligydiote als Benennung
des anonymen Cosmographen beruht auf falscher
Lesung der Stelle auf Bl. 96^r: "Ravenna nobilissima
in qua licet ydiote ego huius Cosmographie
expositor gratiam nobis Christo dante genitus
sum".

Anf: De patria Ethiopum que dicitur Auzu-
mitana et Landacis (!) et Trogloditorum.

Cum vero nullatenus ex Africa ad partem
meridianam iuxta Oceanum est patria |
spaciosissima Ethiopum que dicitur Auzumita-
na et Landacis (!) et Trogloditorum.

Bl. 108^v Schl: Que Chersonius (!) non satis longe est ab
insula, quam supra nominavimus, que dicitur |
Gallia^{ch} Indie Thematice (!).

Ausg. von Pinder u. Parthey (Berlin 1860) S. 117, 8 - S. 144, 15;

57. Computus^{astronomicus} quidam metricus.

Bl. 109^r: Annus solaris qui magnus sepe vocatur
Circuitu solis semel est per zodiacum seu
Cursus viginti completur et octo per annos.

Bl. 115^v Schl: Sed iam vulgo pia digneris sancta Maria
Nequicie mores viteque levare labores

Laudes dicamus illi doxamque feramus
Recessi portum quo michi cersens erat.
Explicit.

Bl. 116^r: leer.

neu: Anonymus
Ravennas. Ravennatis
Anonymi Cosmographia
Ed. J. J. Schuch (Iti-
neraria Romana, v. l.
alterum Nr. 2); des.
C. Schuch in
die Quellen der Kosmo-
graphie des anonymen
Kosmographen in Ravenna
(B. d. Bayer. Akad.)
S. 117, 8 - Bl. 117.
M. J. 1842, H. 6).

58. Lateinische Privaturkunde,

FE 6

30

Bl. 116^v: in Abschrift, ausgestellt von „Decanus et capitulum ecclesie collegiate beati Odulphi Lossensis Leodiensis diocesis“ und in der einzigen Capitulare als Testamentvollstrecker „bonae memorie domini et magistri quondam Gerardi Stoep eiusdem ecclesie nostre Lossensis canonici et custodis“ auf. treten und eine entsprechende Erklärung abgeben.

(1416 Juni 21)

59. Liber quidam provincialis. ecclesie Romanae.

Reg. D. IV. 4³. D. IV. 109. C. II. 1.

Bl. 117^r: Nomina provincialium.

Provincia Apulia

Patrimonium Sancti Petri

Lucanus Spoletanus

Bl. 117^v: Nomina provincialium ultra mare

Suecia

Ybernia

Insula Sardinie

Sequuntur nomina regum

Rex Iherosolimitanus

Rex Francie

Rex Sicilie

Bl. 117^v: Sequuntur regna que exempta sunt a Romano imperio

Regnum Hispanie

Regnum Francie

Regnum Anglie

Sequuntur prelati Alamanie

- Archiepiscopus Pragensis habet hos suffraganeos
- Olmuntensis
- Lutemislensis

- Bl. 117° Schl: Archiepiscopus Bisontinus habet hos
- Basiliensis
 - Lausanensis
 - Belliensis

Bl. 117° Anmerkung:

Nota quod rex Romanorum videlicet imperator qui solus tenet mundi impetium | descendens linea recta post Julium Augustum et Tyberium sub isto et cum isto sunt prescripti reges.

Bl. 118°-120°: lect.

60. De Sigismundo imperatore carmen metricum
(cum commentario)

Bl. 123°

A

Legia leta legi cleri decus astuca regi
Sed plusquam regi fac disse queas decus egi

Bl. 120°

B

Musula regalis polito de pectore manans
lesaris adventum divi noscentibus infert

C

Bl. 120°

Quam admirabile
Nomen Sigismundus

D

Bl. 120°

Musula non Musa quia non crebro versibus usa
Rusarum rusa quam contentat prosodia

Elba Sibi. Nunquam dimisit aquas vite sibi misit
 totans virtutum meritis faciens quoque tutum
 Ut totum mundum recreet hanc gemibundum
 Sic Sigismundus dicatur in orbe secundus.

67. Lateinische Gedichte geistl. Inhalts.

Bl. 121ra: Brumalem noctem dormitans ecce videbam
 Fatalem nubem de nubequa surgere ventum

Bl. 121va: O rex sublimis deus omnipotens super omnes
 Terribilis fortis benedictum sit tibi nomen

67. De strage Leodiensi facta anno Domini m cccc xiii^o
die beate Febe. (23. Sept.)

(von anderer Hand: „istos versus dicitur fecisse
 unus Cartusienus“.)

Bl. 122ra: Prohemium.

Nonne dolosa tragedia que generosa
 Legia regalis villa subacta malis

Sequitur narratio.

Gaudens insulso de cetero presule pulso
 Fit nimis impaciens legia precipiens

Bl. 122va: Sequitur planctus cum ceteris.

Alme deus flere libet hic quia nunc cecidere
 Plures innocui quos sine pace fuit

Bl. 123ra: Conclusio sive oratio.

Tabe suo munus populo det Arinus et unus
 Quo unat vetus absque fragore metus.

Amen.

(Bezieht sich auf die Niederlage der Lütticher bei Athée).

ZU 33

Laurentius de Primofacto: Invertiva in Petrum de Luna

Druck (nach dieser Hs.): G. Ouy: Poèmes retrouvés de Laurent de Premierfait, in: Un traducteur et un humaniste de l'époque de Charles VI, Laurent de Premierfait, Paris 2004, S. 245-248.

[Faint, mostly illegible handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

[Faint handwritten text at the bottom of the page.]

63. Latinitisches Gedicht gerichtet an Petrus
de Luna ad extirpandum longum scisma.

FE 6

33

Te

Bl. 124ra: ~~Et~~ modo pontificem summum quem gentis habere
Credidit fama levis non solum carmine parvo

Bl. 124va Schl.: Teneris Oceani vasto de gurgite navi
Pabula ne cumules nec in archam cogere nummus.

64. Latinitische Verse. (Horaz).

Bl. 124ra: Si quantum cuperem possem quoque
Nec meus audet rem temptare pudor quam vires
Terre recensent.

Bl. 124ra Schl.: Nisi dextro tempore Flacci
Verba per non ibunt Caesaris aurem.

65. Latinitische Verse.

Bl.
Bl. 124va: Nuper undantes lacrimis napeas
Extasis raptus memini videbam
Veste lugubri querulaque multum
Voce gementes.

Bl. 124va Schl.: Prestat optasse zephyrum precari
Spiritu cuius revirescat orbis
Ut replantati vireant et ornent
Arva piorum.

66. Bernardus de Montibus.

Bl. 124va: Sub interceptum peraltum iam pridem
Non indignum planctu libium auri
Bl. 124va Schl.: Cum sociis operum et pueris et coninge fida
Multa quidem nobis facimus mala sepe poete.

Gebeno prior Eberbacensis, excerpta ex operibus Hildegardis exc.

67. de sompno Scipionis Africani.

926

34

25

Bl. 125^v: Cum venissem in Affricam Anno Manlio consule
ad quartam legionem tribunus | ut scitis militum
nichil michi potius quam ut Massinissam
convenire regem familie nostre.

Bl. 127^r Schl: Ille discessit | ego sompno solutus
sum.

Explicit de sompno Scipionis.

68. Sanctae virginis Hildegardis prophetie
de Antichristo.

Bl. 127^v: Honorabilibus viris semper in Christo diligendis
magistro Reimundo scolastico, | Remoro canonico
sancti Stephani in Maguntia pater Gebeno Somi-
nicorum prior | in Eberbach. Si quid potest pecca-
torum oratio sancta virgo Hildegardis funda-
rix et | magistra monasterii sancti Rupperti
quod situm est apud Pringinam.

Explicit epistula, incipit prologus.

de Antichristo nostris temporibus diversi
diversa proponentes frivola quedam non per
spiritum dei sed de suo | prophetar, aliis
affirmantibus eum in proximo nasciturum,
aliis iam conceptum nonnullis vero dicenti-
bus | eundem iam esse natum.

Bl. 128^r: Incipit prophetia sancte Hildegardis | de
quinque futuris temporibus quae ceperunt anno
domini m^o c^o doctrina apostolorum et ardens
quam in christianis et spiritualibus constituerat
ardere cepit et in hesitatione vertere.

Bl. 129^r Schl: Sed iam tempus est ut ad quintum tem-
pus accedamus, diu enim detinuerunt nos

Zu 35

Laurentius de Primofacto: *Carum de communibus et
privatis utilitatibus pacis*
Druck: G. Ouy a.O., S. 238f.

[Faint, mostly illegible handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

Fv6

illa quatuor tempora quorum tria praeterierunt,
quartum iam est, quintum cito instabit.

S. Hildegardis opera omnia in Migne, Patrologia, T. 197.
(nicht aufgeführt). Vgl. Anal. sacra 8, 483 ff.

69. De communibus et privatis utilitatibus
pacis ac ipsius causis exilii carmen, incipit
feliciter et ibi pax de se eloquitur.

Bl. 130^r: Est apud etheros cives preclaraque celi
Sidera grande mihi nomen numenque verendum

Bl. 130^v Schl: Pacificoque Ihesu quem nupta virgine natum
Tidimus et mammis puerum lactare biforem.

Bl. 131^{ob}: ^{Hierzu gleichzeitige Randbemerkungen.}
findet sich das männliche Carmin von anderer Hand wiederholt.

70. Auf den englisch-französischen Krieg
sich beziehende altfranzösische Verse.

I
Bl. 130^r: Sedens Paris at une chose
Qui est droit en myliow enclouse
Qui tient le roy de Franche en guerre
Encontre celui d'Engleterre
Lascun Parisien le port
Sovent est vive sovent est mort
Qui de Paris le voroit traire
Tout Paris feroit defaire.

II
Franche la belle
Sur nouvelle de toy est ditte
Remes ta selle
Fa nef cancella fays dois ou quitte
Si chier a point
Couche de point le remanent
Cils qui t'a point
Ne souffra point le cop si grand.

71. Narratio scripta per fratrem Joh. de Rupescissa O.F.M.

F 26

Bl. 130^r: Unam dignam narrationem describam.
Tempore quo Petrus rex Trinacrie filius Federici regis Aragonum et Constantie regine eius uxoris, filie Manfredi spurii filii Federici imperatoris heretici depositi lugduni dominabatur in insula Sicilie contra voluntatem ecclesie.

Ebd. Schl: Scripta sunt hec per me fratrem Johannem de Rupescissa ordinis fratrum minorum provincie Aquitanensis, custodie et conventus Aureliaci in Romana curia in Avinione in carcere domini pape Clementis vii pontificatus sui anno viii] mense Novembri anno ab incarnatione Domini nostri Ihesu Christi mccc xlix terminata in die Sancti Martini ad gloriam et laudem dei Amen.

Über die Schriften des Joh. de Rupescissa

v. Haddingus, Scriptores ordinis Minorum 1650
Cod. A 739 Bl. 124; Cod. A 760 Bl. 24^r. | S. 225^b

72. Drei weitere kurze Narrationen von selber Hand.

Bl. 130^r: Alias in urbe Aquensi de et ex una cattuca fuit unus equus emptus pro sedecim florenis Remensibus quem emptor qui erat arniger duxit ad pruciam?

Ebd.: Parentes Angeli de Lotario qui postea dictus est Gregorius pemoniti ut filium suum vocarent Angelum bis contrarium fecerunt et successive duos filios aliter vocatos ante tempus expirare viderunt.

Ebd.: Audiri de quodam mercatore equorum,

qui non est diu unum equum emit pro xl coronis
et infra dimidium annum postea vendidit eum
clx coronis

Bl. 131re: Wiederholung des Larmen (70).

Bl. 131va: leer.

73. De quatuor decentibus cum commentario.

Bl. 132^r: Sicut laureatus poeta quidam scribit, decet
eventus ex corde secundos | ubi amare, sue ca:
sus prohibere, malignos sustentare, manu
| relevare iacentem etc.

Bl. 133^r: Cui alludit Hugo de Sancto Victore in libro
soliloquiorum dicens nec quicquam | omnino
humana infirmitas tolerat quod ipse quan:
tum in se est ad bonum nostrum non dis:
ponat cuius instar |
et regnat. Amen.

74. Lobverse auf Lüttich.

Bl. 133^r: 1) Eminent insigne decus urbs Leodiensis ut ingens
Undique se cingens per amena locatia digne
Edda Seld: Hanc in stabili regat atque quieta
Ut pax tranquilla corsetans sit semper in illa.

Bl. 133^r: 2) Dum cuper est plumbum vel
Et retinet hoc lapsum qui sibi prebet

Hec sunt antidota leoli domino sapienda.

Bl. 133^v: leer.

75. De statibus ecclesie dei sponsae versus.

Bl. 134^r: Teterem questum ecclesie dei sponse ad re:

Laurentius de Primofacto: Canon de questa ecclesiae
ad verum mundi dominos
Druck: G. Ouy: a. O., S. 240 - 242

Laurentius de Primofacto: Canon ecclesiae conquiritis
et auxilium implorantis
Druck: G. Ouy a. O., S. 242 - 245.

rum mundi dominos et proceres philosophic sub
metro heroico | incipit feliciter.

Huius metri prima pars habet felicem statum
ecclesie primitive.

Bl. 134va: Pars ubi soboles eterni venit ab alto
Missa polo terris et clausa virginis alno

Bl. 134ta: Secunda pars ponens infelicem statum eccle:
sie post mille | annos a Christo numerandos
Matris ut antiquos me dicere iuvat honores
Sic ego promerite indignos exhono casus
Unde sit orta lues et tante causa ruine
Conjugis ambigitur. - - - - -

Tercia pars causam infelicitatis ponens
utpote possessionem rerum.

Humanis ergo ferox iam paupertate fugata
Affectisque opibus portis Acherontis apertis

Bl. 134va Schl: Quosque labos agitat secreta exquirere mundi
Tribus hiis vates supplex miseranda rogabo.

76. Super exterminio scismatis versus.

Bl. 134va: Ad Ihesum mundique principes et vates
id est viros litterarum oracionem | ecclesie con:
querentis et super exterminio inveterati scisma:
tis auxilium | undique implorantis incipit
feliciter.

Prima pars de possibilitate est.

Criste mee vires mea sola potencia coniunx
Mi michi care Ihesu cui soli summa potestas

Bl. 134va: 2^a pars de impudicia.

Laurentius de Primofacto: Oraculum de Henrico V rege Francorum

Druck: G. Ouy a. O., S. 249.

Besomi a.O.; N. Mann, The manuscripts of Petrarch's
"De remedio": a checklist, in: Italia medioevale
e umanistica 14, 1971, 78 Nr. 150.

136^r (2. Brief) „> lo. de Ceruo < Patri domino et amico suo
goffino etc. Pource precor pater domine et amice
guffe indulge condona ..."

F 20

79. Ex Francisci Petrarcae De remediis
utriusque fortunae dialogus, xxxj de equis.

Bl. 135^v Ex Francisco Petrarca de remediis ca^o 31°.
Equo agili delector. ^{id est} P. ferocissimo et inque-
rissimo animante in sompniis et pleno
voragine

Ebd. Schl: Excute singula non tam illud leve
quam hoc asperum.
(druckt in 87 II 6 u. 87 II 7).

Epistulae duae

80. Littera solatio sae mihi ^{Goffino} missae
per magistrum Johannem de Cerro legum doctorem.

Bl. 136^v: Tenit mihi post prandium ^{um} parvella
sua cartula

Bl. 137^v Schl: Vale pater si, si licentius locutus sum
amico, parce. Scripta Romae ultima Januarii.
Tuns Jo. de Cerro legum doctor.

Basel, August 1910

Carl Roth.

Nachträge bis 2005